

15-16 HAZİRAN'IN BAŞARISI

Aydınlık Gazetesi, 21 Temmuz 2012

Yıldırım Koç

Sayın Ali Karşılıyan, 15-16 Haziran eylemleriyle ilgili mektubunda "275 sayılı yasada yapılması istenen değişiklik gündemden kalktı ise bu bir başarı mıdır?" sorusunu soruyor.

1970 yılında 274 sayılı Sendikalar Kanununda ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununda değişiklik tasarıları hazırlandı.

15-16 Haziran eylemi, 274 sayılı Sendikalar Kanununda öngörülen değişikliğin TBMM'nin Millet Meclisi kanadında kabul edilmesinden sonra gerçekleşti. Eylem, tasarının kanunlaşmasını önleyemedi.

275 sayılı Kanunda öngörülen değişiklik teklifi CHP'li sendikacı milletvekilleri tarafından 28 Kasım 1969 tarihinde verilmişti. Teklifin sahibi, Abdullah Baştürk, Burhanettin Asutay, Osman Soğukpınar, Bahir Ersoy ve Emin Postacı idi.

Kanun teklifinin 7. maddesi şöyleydi:

"Madde 7- 1. İşkolu seviyesinde toplu iş sözleşmesi yapmaya, o işkolunda en çok üyeye sahibolan ve her halde o işkolundaki sigortalı işçilerin en az % 30'unu temsil eden işçi federasyonu veya Türkiye çapında faaliyette bulunan işçi sendikası yetkilidir...

"2. İşyeri seviyesinde toplu iş sözleşmesi yapmaya, işyerinin dahil olduğu işkolunda işkolu seviyesinde toplu iş sözleşmesi yapma yetkisi almış bulunan işçi federasyonu üyesi işçi sendikası veya o işkolunda yetkili Türkiye çapında faaliyette bulunan işçi sendikası yetkilidir. Ancak; işkolunda yetki almış işçi federasyonu, üyesi işçi sendikasının veya işkolunda yetkili Türkiye çapında faaliyette bulunan işçi sendikasının işyeri seviyesinde toplu iş sözleşmesi yapabilmesi için o işyerinde çalışan işçilerin salt çoğunluğunu temsil etmesi gerekir." (Millet Meclisi, Dönem:3, Toplantı:1; S.Sayısı, 180, s.11.)

Bu düzenleme, DİSK'e bağlı sendikaların toplu sözleşme yapmasını önlemeye yönelikti. Ancak, daha önceki yazılarımda da belirtildiği gibi, bu tarihte işçilerin aynı anda birden fazla sendikaya üye olmaları mümkündü; sendika üyeliğinde noter koşulu yoktu ve işçinin imzasını taklit ederek sahte üye fişi doldurmak son derece yaygındı; Çalışma Bakanlığı'nın elinde sendika üyelerine ilişkin bilgi bulunmuyordu; Çalışma Bakanlığı, sendikaların üye sayılarının belirlenmesinde, sendikaların yıl sonunda bildirdikleri ve hiçbir belge/kanıt sunmak zorunda olmadıkları toplam üye sayılarını esas alıyordu.

Daha önceki bir yazımda, 275 sayılı Kanunu değiştirmeyi amaçlayan tasarının 15-16 Haziran eylemlerinden sonra geri çekildiğini yazmıştım.

Hocam Prof.Dr.Alpaslan Işıklı telefonla arayarak bu hatamı düzeltti. Alpaslan Hoca, 274 sayılı Sendikalar Kanununu değiştiren 1317 sayılı Kanunun iptali için TİP'in Anayasa Mahkemesi başvurusunu hazırlayanlardan biriydi ve Anayasa Mahkemesi'nde sözlü savunmayı yapan kişiydi. Hocamın belirttiğine göre, 275 sayılı Kanunu değiştirmeye yönelik tasarı, 15-16 Haziran eyleminden sonra değil, 274 sayılı Sendikalar Kanununda değişiklik yapan 1317 sayılı Kanunun bazı maddelerinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesinden sonra geri çekildi. Diğer bir deyişle, 15-16 Haziran eylemleri, 275 sayılı Kanunu değiştirecek tasarının geri çekilmesini de sağlamadı; bu konudaki kararın Anayasa Mahkemesi'nin kararına kadar ertelenmesine yol açtı.

Bu bilgiler ışığında baktığımızda, 15-16 Haziran eylemi, Türkiye işçi sınıfı tarihinin dönüm noktalarından biri olmakla birlikte, 274 sayılı Sendikalar Kanunundaki değişikliği engelleyemedi; 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanununda yapılması öngörülen değişikliğin tartışılmasını da Anayasa Mahkemesi kararına kadar erteleyebildi.